

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI LAP

HIVATAL ES NYOMDA
Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

Romániában
Egész évre — 620
Félévre — 320
Negyedévre — 170
Egy hónapra — 60
Egy szám ára, pályaud-
varon és vidéken is, 3 lej
Bukarestben — 3.50

Csehszlovákiában
Egy hónapra — 20 ck
Egy szám — 1.20 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 152. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Etel 11. — 1923. augusztus 23 Csütörtök

Végetért a karlsbadi kongresszus

Szokolov záróbeszéde. A kongresszus küzdelmei. Weizmann szerepe
a kongresszuson. Tiltakozás az antiszemitizmus ellen

(Karlsbad, augusztus 22. Az Uj Kelet
kiküldött munkatársától.) Nehéz kongresszus
volt, de jó kongresszus volt, mondotta Nachum
Szokolov vasárnap hajnali öt órakor, amikor
bezárta a XIII.-ik cionista világkongresszust.
Izgalommal, vívódásokkal és szenvedélyek ke-
serü egymástartásával teljes két hét... Ne-
héz kongresszus volt, ezt érezzük mindannyian,
kiknek idegeiben még ott reszket a szürke
karlsbadi hajnalokba nyúló végtelen viták és
tanácskozások fáradsága, de hogy jó kongressz-
us volt-e, az eseményeknek kell eldönteniök.
Mi legfeljebb remélhetjük, hogy a kongresszus
a kényszerű adottságok között a lehető leg-
jobbán oldotta meg az eléje tornyosuló vég-
telenül súlyos problémát.

Nehéz volt ez a kongresszus két okból is.
Nehezek voltak a feladatok, amelyekkel meg-
kellett birkóznia, az eszmei választat, amely
előtt a delegátusok állottak és még nehezebb
volt a kongresszus parlamenti helyzete, amely-
ben a kérdések eldöntésre kerültek. Korábbi
cikkeimben említettem, hogy a kongresszuson
egyetlen pártnak sem volt abszolút többsége. Ez
a körülmény meg-megújuló kríziseket terem-
tett és sokszor jutatta holtpontra a tárgyaláso-
kat. A centrumot alkotó klacionisták lanyha
választási kampánya folytán a frakciók ugy-
szólván többségbe kerültek, akik ezt a helyzet-
tet, amely merőben a véletlennek köszönhető,
kiméletlen pártönzessel használták ki. A korábbi
kongresszusoktól eltérően ezalkalommal a klacion-
isták frontja sem volt egységes, erősen
megtépázta azt az ellenzéki Grünbaum-csoport,
amely, eltekintve néhány tagjának személyi
ambícióitól, valóban magas és ideális eszmei
célokért harcolt. A legyöngült centrumnak
tehát hol jobbra, hol balra kellett orientálnia,
hogy akaratát kisebb-nagyobb megalkuvások
árán érvényre juttathassa. Emiatt történt, hogy
az abszolutorium kérdésénél a Hitachduttal
kötött paktumot, a Jewish Agency-nél viszont
a mizrachistákkal, a Keren Hajeszód-javasla-
tok a szocialisták segítségével kaptak többséget,
az egységes sékel pedig a mizrachisták támo-
gatója révén került le a napirendről. Az új
vezetőség megválasztásánál is lényeges enged-
ményeket kellett tenni a pártigényeknek.

Harc a tiszta cionizmusért

A viták sulypontja a Jewish Agency
kérdésén nyugodott, de tulajdonképpen a harc
a cionista eszme hamisítatlan tisztaságáért és
integritásáért folyt. Egészen bizonyos, hogy a
szüneti időszakok összecsapásának a apját gyakran
félreértések és elfogultságok képezték, ilyen
volt például az is, amely Weizmannban és
terveiben az internacionalista, kapitalista ideo-
lógia előretörését látta a mozgalom eddigi
nemzeti és szociális érzéstől áthatott tartalma-
val szemben. Könnyen lehet magyarázatát
adni, miért vert gyökeret ez a fejtetés. Európa
gazdasági elhanyaglása a cionista szervezet
fejlődését is kedvezőtlenül befolyásolta. Az
orosz zsidóság, amely azelőtt gerincét
alkotta a mozgalomnak, ma gazdaságilag,
sőt szellemileg sem jöhet számításba.
A többi európai államok zsidósága is csak
kis mértékben járulhat hozzá a roppant terhe-
s viseléséhez. S minthogy a cionizmus gyakor-
lati megvalósítása ma talán legelsősorban finan-
ciális kérdés, nem csodálatos, hogy a sulypont
a valutaerős Amerikába helyeződött át, amely

nek mentalitása szöges ellentétben van a cio-
nista eszme ideális felfogásával. A kongresszus
abban a tényben, hogy Weizmann a Jewish
Agency kibővítésénél elsősorban az amerikai
kapitalistákra gondolt, ennek a mentalitásnak
térhódítását látta. Hogy helyes volt-e a felte-
vés, nehéz volna eldönteni. Csupán az bizo-
nyos, hogy Weizmann a kongresszus tizedik
napján, amikor végre rászánta magát program-
beszéde megtartására, lényeges engedményeket
tett eredeti követeléseiből a tiszta cionizmusnak.
A kongresszus ennek dacára is jónak látta,
hogy bizonyos szervezeti határozatokkal hatá-
sosan körülbástyazza a cionista szervezet jogait
és eszmei érdekeit.

Weizmann és a kongresszus

A dolog természetéből folyik, hogy a
Jewish Agency mellett Weizmann személye
képezte a kongresszus másik sarkpontját. Hi-
szén Weizmann programot is jelent. Körülötte
viharoztak fel a szenvedélyek és ő állott a
nagy kérdések centrumában. Követeléseivel
és az első napokban tanúsított merevségével
súlyos helyzete hozta saját pártját is,
a centrumot. Különösen az új vezetőség meg-
választásánál látszottak áthidalhatatlannak az
ellentétek. Weizmann eredetileg a kabinet-
rendszer meghonosítását akarta keresztülvinni,
vagyis hogy a kongresszus csak elnököt vá-
lasszon s az elnök maga szemeli ki munka-
társait, az Executive tagjait. Hosszas tanács-
kozások után sikerült meggyőzni Weizmann-t,
hogy a cionista szervezet parlamentáris formá-
nál a kabinetrendszer megvalósítani nem le-
het és a kongresszus nem adhatja fel azt a
jogát, hogy maga válassza meg az Executive
összes tagjait. Weizmann tehát javaslatot tett
az Executive személyi összeállításáról. Ki-
hagyta az összes ellenzéki vezetőket és telje-
sen szürke névsort akart kényszeríteni a kon-
gresszusra. A permaes bizottság, mely a
személyi javaslatokat a kongresszus elé ter-
jeszti, napokon keresztül tárgyalta erről a kér-
désről. Weizmann ugyszólván mindenkit el-
ejtett, aki nem rejtőn hiva az ő koncepció-
jának és elejtette elsősorban Ussiskint, a zsidó
nemzeti gondolat legmarkánsabb képviselőjét.

Weizmann azonban olyan tárgyi érveket
sorakoztatott fel Ussiskin ellen, amelyek meg-
győzték a kongresszus többségét arról, hogy
valóban nem kívánható, hogy Weizmann továbbra
is egy kabinetben dolgozzék vele. Az ellenzék
ezzel szemben követelte, hogy Ussiskin helyett
a végrehajtóbizottságban két ellenzéki kapjon
helyet. A napokig tartó tárgyalások végül az
utolsó pillanatban megoldásra vezettek, amennyi-
ben Weizmann beleegyezett abba, hogy az
Executive tagjai közé dr. Szoloveitschikot is
megválasszák. Így alakult meg aztán az új
vezetőség, amely bár koalíciós jellegű, de óriási
többségében biztosítja Weizmann munkájának
zavartalanulását és a szervezet harmónikus
vezetését.

A viták és támadások ellenére, amelyek
Weizmann személye körül lezajlottak, min-
denki érezte, még a legszélsőségsébb ellenzékiek
is, hogy Weizmann e pillanatban nem távozt-
hat a szervezet éléről és az ő elvesztése katas-
trófális következményekkel járhatna. Weizmann
ma a mozgalom egyetlen látható vezére, aki
hibái ellenére is legjobban tudja összetartani
a cionista erőket. Ő az egyedüli, aki kellő suly-
lyal tudja képviselni a cionizmus érdekeit

az angol kormány előtt s talán még ennél is
fontosabb, hogy ő az egyedüli, aki az építés-
hez szükséges anyagi eszközöket elő tudja te-
remteni. Olyan szempontok ezek, amelyeknek
alá kellett rendelni Ussiskin személyét is,
akinek egyénisége és negyvenéves multja ed-
dig a legtöbb cionista előtt sérthetetlen volt.

Az új vezetőség

A választás egyhangulag történt a szom-
bat éjjeli ülésen, csupán a Grünbaum képví-
selő vezetése alatt álló demokrata frakció
hagyta el a termet. Az új vezetőség eszerint
a következő:

A cionista szervezet elnöke: Prof. dr.
Chaim Weizmann.

Az Executive elnöke: Nachum Szokolov.

Az Executive tagjai, akiknek székhelye
részben London, részben Jeruzsálem a követ-
kező: dr. Szoloveitschik, Joseph Cowen, Lipsky,
Ruppin, Kisch ezredes, van Vriesland, Pick
(mizrachista) és Sprinzak (szocialista). Itt meg-
kell jegyezzük, Weizmann koncepciója eredet-
ileg az volt, hogy a palesztinai végrehajtó-
bizottságot teljesen szüntessék meg és helyébe
egy pusztán adminisztratív szervet állítsanak.
A kompromisszumus megoldás eredménye,
hogy nem lesz ugyan palesztinai végrehajtó-
bizottság, de az Executive egyes tagjainak
székhelye Jeruzsálem lesz.

A pénzügyi és gazdasági tanács tagjai:
dr. Halpern, Neiditsch, dr. Feiwel, dr. Arnold
Barth, Schocken, Feist, Arlosoroff és Zlato-
polski.

Az intézőbizottság (Actions Comite) tag-
jai a következők:

A centrum részéről: A. Bernhardt, Kurt
Blumenfeld, dr. Chajes főrabbi, Florentin,
Freeman, Abr. Goldberg, Rev. Goldenbloom,
dr. Gottlieb, dr. Hantke, dr. Jacobson, Schmar-
jahu Levin, Levite, de Lieme, Motzkin, dr.
Réich, Stricker, dr. Thon. Póttagok: Alleinikoff,
Salomon Cohen, dr. Alexander Goldstein,
Heftmann, dr. Hindes, Körner szenátor, Alberto
Romano, dr. Alexander Licht, dr. Siegfried
Moses, Joachim Neiger, Felix Rosenbluth,
Louis Robinson, dr. Rosmarin, dr. Rufeisen,
Ing. Landau, dr. Chaim Weissburg és dr.
Weisselberger.

Amerika részéről Conheim, Fishman és
Rottenberg.

Palesztina részéről Ussiskin.

A mizrahi részéről: Rabbi Berlin, Farb-
stein, Rabbi Fishman, Struck, Lewin Epstein,
Oberrabbiner Rubinstein, Rabbiner Brodt és
Samuel Landau.

A demokrata frakció részéről: Grünbaum
és dr. Klumel.

A Hitachdut részéről: Kaplan, Arlosoroff,
Twersky, dr. Kaznelson és Lewinson.

A Poale Cion részéről: Rubaschow.

A Ceire Cion részéről: Mereminszky és
Brudny.

Tiltakozás az anti- szemitizmus ellen

A szombat éjjeli ülés egyik legfontosabb
határozata az antiszemitizmus elleni tiltakozás.
Rosenblatt amerikai főbíró megrázó szavakkal
ecsetelte a keleti és középeurópai zsidóság
helyzetét, amely az egyre növekvő antiszemita
agitáció miatt rendkívül szorongatott. Beter-
jeszti a politikai bizottság javaslatát, amelyben
a kongresszus apellál a népszövetséghez és
azokhoz az államokhoz, amelyek magukévé-
tették a zsidó népet egyenjogúsító Balfour-
deklarációt, hogy közös erővel lépjenek fel a
középkori szellemet meghonosító zsidóellenes

mozgalmak ellen, amelyek a leggyalázatosabb rágalommal igyekeznek a tömegek előtt gyűlöletessé tenni a zsidóságot. A határozat külön tiltakozik két állam eljárása ellen, amelyek be tiltották területükön a cionista szervezetek működését. Minthogy a kongresszuson az európai és amerikai sajtó legtekintélyesebb része képviselve volt, valószínű, hogy az ünnepélyes tiltakozásnak kellő visszhangja lesz.

Szokolov záróbeszéde

Hajnali négy óra volt, amikor Szokolov belekezdett záróbeszédébe. A páholyok és a karzat fardhatatlan közönsége az utolsó percig kitarított és ez alkalommal is zsufolásig megtöltötte a hallgatóközönség számára fentartott helyet. A delegátusok is teljes számmal voltak jelen.

— Nehéz és hosszú kongresszus volt ez — kezdte szavait Szokolov — és én azt hiszem, jó kongresszus is. A határozatainak a kongresszusnak jók és a küzdelmeket, amelyek itt lezajlottak, minden oldalról komolysággal és méltósággal folytatták. Aki azt hiszi, hogy nem vagyunk egységesek és megosztott véleményeinket ellenséges oldalon kihasználhatják, súlyos tévedésben van. A megosztott vélemények itt nem a széthúzás jelei, de jelei annak, hogy mindannyian, akik itt vagyunk, nagyon és forrón szeretjük az ügyet, amelyért küzdünk. Ha ellenfeleinkkel állunk szemben, akkor a megbonthatatlan egység képét mutatjuk. Az itt megnyilatkozott felfogásbeli különbségek éppen azt bizonyítják, hogy a mozgalom fejlődik és erősödik.

Egységesek vagyunk

— Angliával szemben azzal a komolysággal, öntudattal és buszkes-gg-állunk, amely egy néphez méltó. De nem hiányzott itt egy oldalról sem a nagy tisztelet, mellyel az angol népek tartozunk. Ha meggyőződésünk ereje és érveink által a mandatórius hatalmat méltó nyosabb belátásra akarjuk bírni, az egyetlen fegyverünk a szellem fegyvere, amely a kezünkben van s amellyel harcolunk. Egységesek vagyunk abban, hogy Erec Jisraélben nemzeti, héber nemzeti zsidóságot akarunk felépíteni, összekapcsolva a zsidóság nagy tradícióival, a zsidó multtal. Mindannyian egységesek vagyunk abban, hogy munkába be kell vonnunk nem-cionista elemeket is és csak tuzások voltak, amelyek szétválasztottak bennünket. Erről a kongresszusról a minden zsidók egyesítésének jelszavával megyünk a nagy cionista és zsidó nyilvánosság elé. Mindkét oldalról, jobbról is, balról is, közelebb jutottunk egymáshoz és ha a két fél egymáshoz közeledik, lehetetlen, hogy ne érintsenek surlódási felületeket. Mindegyik oldal komolysággal képviselte felfogását és ezért mondom én, hogy ez a kongresszus nem volt rossz. A mozgalom erejének és hatalmának jele volt az, hogy a szervezet további fentartásának elve fölött olyan szenvedélyesebb, sőt némely pillanatban fanatikusan, csaptak össze a különféle felfogások. A tanácskozások e nehéz napjai és éjjeljei után ama egységes momentumok benyomásával távozunk, amelyek mintegy villámszerűen mutatták meg a cionista gondolat eleven valóságát és a szervezet elpusztíthatatlan életét. Ez a gondolat vezesse önöket és adjon erőt a további küzdelmekhez.

A hajnali első sugarai derengtek már, amikor a tizenharmadik cionista kongresszus, amely a „nehéz kongresszus“ nevet fogja majd viselni, a Hatikva hangjai mellett véget ért.

— Az Uj Kelet roshasánai száma. Roshasánára, a zsidó üzentendőre, az Uj Kelet ünnepi számot ad. A roshasánai Uj Kelet a rendesen kétszeres nagyobb példányszámban fog megjelenni s gazdag, változatos tartalmával kimagasló esemény lesz az erdélyi sajtó életében. Az irodalmi és tudományos rész mellett az ünnepi szám értékét közgazdasági rovata is nagyban fogja emelni, amely Erdély minden jelentősebb ipari és kereskedelmi vállalatának közleményeit fogja hozni. Tekintettel arra, hogy az Uj Kelet ünnepi száma nagy terjedelemben fog megjelenni, melyre a kiadóhivatal hatalmas hirdetési akciót indít, jó lesz, ha az Uj Kelet kereskedő és iparos olvasói máris igyekeznek hirdeteiket elhelyezni, nehogy kimaradjanak a reprezentatív roshasánai számból.

Görögországban megálltak a vonatok

Általános sztrájk az egész országban. A forradalmi kormány haditörvénysszék elé állítja a munkásvezéreket. Valutaspekuláció Athénben

(Athén, aug. 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A forradalom által teremtett helyzet óráról-órára súlyosbodik. Az általános sztrájk proklamálása következtében a kormány

elrendelte a munkásszervezetek feloszlatását és a munkásvezérek haditörvénysszék elé állítását.

A munkásszervezetek egyesületi házait bezárták, irattáraikat lefoglalták, pénzkészletüket, bankbetéteiket elkobozták és a Nemzeti Banknál letétbe helyezték. A tengeri és a szárazföldi közlekedés az általános sztrájk miatt teljesen megakadt. A fővárosban aránylag nyugalom van, a vidék azonban egészen a

munkásvezérek befolyása alatt áll. A kormány-párti lapok erőlyes rendszabályokat követelnek a munkásmozgalom letörésére.

A görög távirati ügynökség hivatalos jelentése szerint Zaimis miniszterelnök folytatja koalíciós kísérleteit. Egyelőre tizenöt napos határidőt kér kormánya megalakítására. Ezzel a politikai válság ismét kitolódott.

A válságot a legtöbben valutaspekulációra használják fel.

A tőzsdén óriási értékek cserélnek gazdát. A forradalmi kormány szigorú intézkedéseket készül életbeléptetni a spekulánsokkal szemben.

Palesztina-kiállítás a cionista konferencián

Külföldi vendégek Temesváron

(Kolozsvár, augusztus 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nemcsak tárgysorozata miatt lesz Erdély legjelentősebb zsidó konferenciája a temesvári cionista konferencia, de külsőségeiben is felül fogja múlni a három eddigit. Már hetek óta folynak a nagyarányú előkészületek a reprezentatív jellegű konferenciára, melyen a legnagyobb külföldi zsidó testületek fogják magukat képviseltetni. A különböző művészeti és sporttársaságok, valamint a konferencia egyéb impozáns külsőségeinek programját most dolgozza ki a rendezőbizottság.

A konferenciának talán legérdekesebb vendége Tisbi, a Jeruzsálemben székelő palesztina végrehajtóbizottság kereskedelmi és ipartügyi osztályának főnöke lesz. Aránylag még egészen fiatal ember, de nemcsak gyakorlati, hanem elméleti szempontból is kiváló közgazdasági szakutód. Tisbi programjába vette, hogy egyrészt az európai zsidó kereskedők és iparosok érdeklődését fogja Palesztina alapítási lehetőségeire felhívni, másrészt felkelti a figyelmet a palesztinai exportcikkek iránt az európai piacokon. Már tavasszal résztvett a prágai mintavásáron, ahol külön pavillonban kiállította Palesztina mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi termékeit. A kiállítás nyugateurópai kereskedőkörökben is méltó feltűnést keltett.

Most kisebb, de annál precízebb és értékeesebb gyűjteménnyel fog lejönni Temesvárra, hogy Erdély zsidó ipari és kereskedői köreiben érdeklődést keltsen Palesztina fejlődő közgazdasági élete iránt. A szakszerűen osztályozott gyűjtemény Palesztina egész iparát, kereskedelmét és mezőgazdaságát adja dióhéjban, különös tekintettel a mezőgazdasági iparra. A felbecsülhetetlen lehetőségeket nyújtó palesztinai ipar termékeiből Tisbi gyűjteménye bemutatja az ottani gyárak mindenféle termékeit, így textilárut, bőrárut, piperecikkeit, építőanyagokat (márvány, mészkő, szilikát, stb.); a mezőgazdaságot csupa exportáru képviseli: mandula, narancs, datolya, szőlő, bor, olajbogyó, buza és speciális palesztinai gabonafélék. Legértékesebbek azonban azok a táblázatok, modellek, tervrajzok és adatok, melyek a Palesztinában létesíthető ipari és más gazdasági vállalatokra vonatkoznak. Szigorú üzleti számítások, a kereslet és kínálat pontos ismertetése, az ottani piac helyzetének nagy szakértelemmel összeállított grafikonja, a nyersanyagok precíz és szakszerű vegyi ismertetése és természetbeni bemutatása alkotják Tisbi kiállításának legjelentősebb részét. Biztosra vesszük, hogy Erdély ipari és kereskedelmi köreiben nem fog hatás nélkül maradni a temesvári konferencia Palesztina-kiállítása, mely sok iniciatívát fog belevonni az épülő ország nekilendülő közgazdasági életébe.

A vendégek között van Israel Cohen, az ismertnevű író és a spanyol zsidóság reprezentáns vezéralakja, aki a londoni exekutive képviselőben jön le a konferenciára. Az ifjusági konferencia vendége lesz Ewin Schwartz, a zsidó ifjusági egyesületek világszövetségének (Kartell Judischer Verbände) elnöke. Ő vezette a karlsruhi kongresszus mellett üléselő ifjusági világszövetség székhelyét Berlinből Bécsbe tettek át. Azonkívül részvételüket bejelentették a csehszlovák, osztrák, jugoszláv, valamint az ókirályságbeli, bukovinai, és beszarábiai cionista szervezetek is.

Erthető tehát ezeketán, hogy az egész

országgrészben erősen készülődnek a konferenciára. Alig lesz Erdélyben nagyobb zsidó helység, amely nem fogja magát képviseltetni a konferencián. Legújabbán a következő választási eredményekről jött értesítés az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központi irodájához:

Nagyszében delegátusai: Felter Alfréd, Grünberger József, Grünfeld Mór, Lukács Aladár, dr. Mátyás Lázár, Rieger Arthur és Rosenthal József. Pótdelégátusok: dr. Antal Sándor, dr. Eliás Mór és Holländer Bernát. Szilágysomlyón delegátusokká lettek: Rotschild Jenő, Pollák Vilmos, Gombos Lipót (Temesvár), dr. Blank Illés és Winkler Janka (Kolozsvár), Abraham Sándor (Szilágysomlyó). Pótdelégátusok: Rendes Izidorné, Mózes Charlotte és Dreikurs Rózi (Kolozsvár).

Zilahii delegátusok: Grün János (Temesvár), Ternér Jakab, Karl Emánuel, Margulies Amália. Pótdelégátusok: Schwartz Simon, Hadinger Ede, Dávid Simon, dr. Margulies Ede (Zilah).

Legolcsóbban
fest, tisztít az

UNIO
gőzmosógymár
Cluj, G. Reg. Ferd. 133

1888

Ha művészi kivitelű
fa vas butort

akar venni, ne
sajnálja az utat

Marosvásárhelyre és tekintise
meg a

SZÉKELY ÉS RÉTI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermeit
Asztalosok furnárszükségleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

Nagy occasio!

Harisnyák, keztyűk,
kötött kabátok eredeti gyári áron
árusítatnak a

SPORT

kötött-szövött áruházban, Cluj

Cal. Reg. Ferdinand 16.

Állami hivatalnok-
koknak külön
engedmény

Leszállított árak

Mi lehetett
eredőoka?

Antiszemita
voltak nálunk, de
sem érintették. V
a hirtelen támad
idegen elemek, k
mint éppen ma
három éve tart ig
Tehát?

Harmincöt
voltak antiszemita
pedig éppen ugy
román hadsereg
vonulása után is
keztek a budape
Azok legfőbb in
zsidóknak az elő
rusz klauzus kö
léptették a neme
pesten. Valójában
zetben vannak, u
1923. januárjába
cikket hozott
magyar) egyetem
lozsvári professzor
közölték a neme
zsidóvállásu diáko
men kezdtek tan
zás nélkül beirat
jól meg is van
szemelött tartott
zavargásokat nálu
csábítgatják át a

1922. novem
mozgalom indult
men. A zavargás
nőkök szervezték
nal a német egy
nyezetőzött, a d
és helyre állott a
torokat kiutasított
November 1
törték ki antisze
galomnak az oka
állítólag megsérte
német diákság az
gató kérjen boos
azonban, amelyne
nem ment bele el

D
I

— Most má
eleg hallhatóan H
génye — ha Hal
telbe adja a bárá
A papnak
már intett a mut
lelkendezve hozta
tigris. Hiszen nem
cirkusz-ember elt
gyerek is rossz h
ad tovább. Ez m

— Bezárni
celler Lajos, az ő
lád esze és erőlye
Bezárták a
templomi előcsarn
állottak tanácsko
ban, családjuk n
megvizsgáltta ő
magának való esz
tigris torkába.

Senki nem
közéig is beszünt
kozást, az utcai
behuzott ablakre
táját. A városház
utról és az ad
igyekezett célja
ment a tigris, ut
állat vezette az e

A diákmozgalom kritikája

Irta dr. Jacob Jacobovici
a kolozsvári egyetem prorektora
(Befejező közlemény.)

Mi lehetett a lefolyt egyetemi tüntetések eredőke?

Antiszemita zavargások már számtalanszor voltak nálunk, de az egyetemet eddigelé sohasem érintették. Viszont sohasem volt evidens az a hirtelen támadt egyenlőtlenség a román és idegen elemek, különösen a zsidókkal szemben, mint éppen manapság. De ez a helyzet már három éve tart így és nem rosszabbodott azóta. Tehát?

Harmincöt évvel ezelőtt Budapesten is voltak antiszemita egyetemi zavargások, mégpedig éppen ugyancsak a hullakérdés miatt. A román hadseregnek Magyarországból való kivonulása után is zsidóellenes mozgalmak keletkeztek a budapesti és debreceni egyetemeken. Azok legfőbb inódszere az volt, megtiltották a zsidóknak az előadások látogatását és a numerus klauzusz követelése. Formálisan életbe is léptették a numerus klauzuzst, de csak Budapestben. Valójában a zsidók ugyanabban a helyzetben vannak, mint azelőtt. Nem is oly régen, 1923. januárjában, a kolozsvári magyar sajtó cikket hozott a szegedi (a volt kolozsvári magyar) egyetemről s abban Jancsó volt kolozsvári professzornak a következő nyilatkozatát közölték a numerus klauzuzsról: „Az erdélyi zsidóvallású diákok, akik a kolozsvári egyetemen kezdték tanulmányaikat, minden korlátozás nélkül beiratkozhatnak nálunk.” Ezzel már jól meg is van határozva a magyarok által szemelőtt tartott cél: egyfelől támogatják a zavargásokat nálunk, de ugyanakkor magukhoz csábitgatják át a zsidókat.

1922. november elején antiszemita jellegű mozgalom indult meg a prágai német egyetemen. A zavargásokat Bajorországból jött ügynökök szervezték meg. A cseh kormány azonban a német egyetem végleges bezárásával fenyegetőzött, a diákok erre bocsánatot kértek és helyre állított a rend, miután a német agitátorokat kiutasították.

November 15-ike körül a bécsi egyetemen törték ki antiszemita zavargások. Ennek a mozgalomnak az oka az volt, hogy egy zsidó diák állítólag megsértette a német hallgatókat. A német diákság azt követelte, hogy a zsidó hallgató kérjen bocsánatot, a „Judaeo“-egyesület azonban, amelynek egyik tagja volt a sértő fél, nem ment bele ebbe. A zsidó diák mégis bo-

csánatot kért, bár nem kielégítő formában, de a Judaeo nem azonosította magát vele. Erre a német Burschenschaftok párbajra hívták ki a Judaeát, amely vívóegyesület is. De a Judaeo visszautasította a provokálást, mire Bécs egész német diáksága arra kérte a rektort, hogy dorgálja meg a zsidókat. A rektorátus azonban semleges maradt. A német diákok ekkor szolidaritást vállaltak és most már követelték, hogy a Judaeát, mely az összes bécsi főiskolák zsidó hallgatóit foglalja magában, intse meg. A rektorok értekezlete dr. Diener elnöke alatt 1922. november 28-án el is határozta a zsidó egyesület nyilvános megdorgálását.

A konfliktus ezzel végetért volna, ha a zsidó diákok nem tiltakoztak a rektorok határozata ellen és nem felebbezték volna az egyetemi szenátushoz, amelytől a rektorok határozatának hatálytalanságát kérték. Ennek következtében a német diákok tüntetést rendeztek és eltávolították a zsidókat az előadásokról. De nem elégedtek meg ennyivel, hanem a szenátushoz fordultak és a következő három pont teljesítését kérték:

1. Numerus klauzuzs a zsidó hallgatókra.
2. Numerus klauzuzs a zsidó asszisztensekre és előadókra.

3. Az egyetemen és minden más főiskolában akadémiai (rektori, dékáni, kvezetori) hivatali szakasria eredetű tanárok viselhesenek.

Mind ezekre a szenátus 1922. december kilencediki és a huszadiki hirdetményében válaszolt. December kilencediki közleményében a szenátus jóváhagyta a rektorok határozatát, egyben visszautasította a zsidó diákságnak az egyetemi szenátussal szemben tanúsított eljárását és hangját, a német hallgatók memorandumát pedig speciális bizottságnak adta ki. December huszadikán a bécsi egyetem szenátusa a következő hirdetményt tette közzé:

„Az akadémiai szenátus 1922. december 9-én tartott ülésében az alábbi határozatot találta szükségesnek kimondani:

A német diákság képviselői által 1922. november 27-én átadott memorandum foglalt kívánságok már csak azért sem képezhetik tanácskozási tárgyat az akadémiai szenátusban, mert tartalmuk ellenkezik az érvényben levő törvények határozományaival.

A német diákságnak az a törekvése,

hogy a bécsi egyetem német jellegét meg kell őrizni, a legnagyobb megértéssel talál az akadémiai szenátus részéről.

Az akadémiai szenátus tudatában van annak, hogy a külföldi s beözönlött népelemeknek az osztrák egyesületekbe és belföldi testületekbe való válogatás nélküli felvétele a mi egyetemünk nemzeti jellegét is kikezdté.

Az akadémiai hatóságok dolga lesz hatáskörükben olyan rendszabályokat fogantatítani, melyek megfelelőek arra, hogy az olyan idegeneket, akiknek műveltségi foka nem felel meg a bécsi egyetem színvonalának, távoltarthassák onnan.

E hirdetmény közzététele után teljesen helyreállott a rend s az egyetemi előadások nyugodtan folytatódottak.

A mi országunkban az első incidensek november vége felé fordultak elő Jasiban a hullakérdés miatt. December ötödikén történt az első összeütközés Kolozsváron az orvosi kar első évfolyamán ugyancsak a hullatígy körül. A mozgalom további lefolyása elég ismeretes. Az impulzus külföldről jött s nálunk előkészített talajra talált annak az antiszemita agitációnak a révén, mely már évek óta végbemegy Jasiban. Ez az agitáció 1922-ben még intenzívebb lett s részben külső ösztönzésre, részben pedig belföldi politikai érdekekből és bizonyos személyi aspirációk elterjesztették, hirdették, általánosították és szélsőségekbe vitték. S ezért volt olyan erőszakos és állhatatos s ezért alakult át oly hirtelen forradalmi jellegű politikai mozgalommá. Mert ma már a diákmozgalom politikai formát öltött, bár lehet, hogy ez csak átmeneti jellegű s nemsokára, vagy később igazi alakját veszi föl. De jelenleg a mozgalomnak nagyon kevés köze van az egyetemhez és egyre jobban nyilvánul meg kívül az egyetemen, bizonyos célokkal, amelyekkel még nem vagyunk egészen tisztában.

Ezek a megállapítások természetesen nem jelentik azt, hogy figyelmen kívül hagyjuk a mozgalom egyetemi oldalát és ne ismerjük fel olyan körülményeket, amelyeknek nemcsak pillanatnyi értékük van, hanem figyelmeztetésül szolgálnak a jövőre is. Abból, amit Kolozsváron és méginkább, amit a többi egyetemen tapasztalunk, nagyon jól meg lehet állapítani, hogy az öslakó román elem a legteljesebb kulturális krízisben van s ez a válság akuttá vált az ország megnagyobbodásával és a nálunknál sokkal jobban felkészült népretegek összerakulásával. Most, hogy a mindenfokú oktatás reformja kifizetésében állunk, a probléma teljes erejével ránknehezedik. Az ország kulturális jövője attól függ, ho-

Don Plinius

— Nyári történet —
Irta Szabó Imre

— Most már meglesz a jövőm — morogta elég hallhatóan Bünem Reich, a község szegénye — ha Hallett mondhatok, a paraszt hitelbe adja a báránybört?

A papnak ripsztoznia kellett volna és már intett a mutatóujjával, amikor egy kis fiu lelkendezve hozta a hírt, hogy elszabadult a tigris. Hiszen nem szabadult el, két markos cirkusz-ember eltéphetetlen kötélén fogta, de gyerek is rossz hírt tulozva, jó hírt mérsekelve ad tovább. Ez már eredendő természetünk.

— Bezárni a kaput! — rendelkezett Berceller Lajos, az öreg Majer ifjabb fia: a család esze és erélye.

Bezárták a kaput. A zsidók kijöttek a templomi előcsarnokból az udvarra és körbe állottak tanácskozni. Akik nem laktak a házbán, családjuk miatt aggódtak, de a rabbi megvizsgálta őket: mindenkinek van annyi magának való esze, hogy ne jusson bele a tigris torkába.

Senki nem rohant a tigris torkába. A hitközség is beszűntette az udvaron való tanácskozást, az utcai szobába mentek, ahonnan a behuzott ablakredők résein nézték a tigris sétáját. A városházánál a bestia letért az országútról és az adóhivatal előtt a gyalogjárón igyekezett célja felé. A keskeny járdán elől ment a tigris, utána a két cirkuszi profés. Az állat vezette az embereket.

A városháza kapuja einyelte a tigrisét és társait; néhány perc multán azonban ismét kijöttek, ezuttal az egyik cirkuszi herold az Andris által lefoglalt lovat már kantárszáron fogta.

Most, hogy az emberek tisztában voltak a tigris céljaival, kimerészkedtek az utcára és szorongó szívvel, fanyar, egymást bátorító mosollyal nézték a bestia és a cirkuszló lompos, álmos sétáját.

Az atléta, aki pórázon tartotta a tigrisét és kantárszáron a lovat, a piac közepén átadta a kötelet társának, ő maga pedig trappban sietett a lóval a sátorba.

Most már élvezni kezdték a tigrisét. Rossz vicceket pattantottak el róla, milyen jó, hogy nem a Góbi sivatagban találkozik az ember ilyen bestiával, milyen jó, hogy kijött, az ember megspórolta a belépti díjat. Tejberizsen hizlalt vadállat ez, mondta valaki, mire a másik visszaadta:

— Dehogyan van meghizva! Szódavizen soványították szegényt.

Lesajnálták. Am a másik percben a nézők szive megdobbant és hideg vorejtek gyöngyözött ki a homlokokra.

A tigris elkanyarodott a sátor irányából és maga után cipelve a cirkuszi embert, Eichenwaldék boltja felé tartott és a félig nyitott boltajtón — macskahátát kecesesen meghullámoztatva — gyorsan besiklott. A cirkuszi ember utána.

Vérfigyasztó sikoly hasadt ki a házból.

Odarohanni, harcra kelni a bestiával? Biztos halál. Kétségbeesetten várni és lesni — gyávaság. Berceller Majerné, aki a vasrúcsos ablakon nézte a jelenetet, elájult. Elnémult minden ellenségeskedés, minden családi és hitközségi viszály szertefoszlott. Berceller Majer elhatározta, hogy másnap beolvasztja községét Eichenwald községébe és harmadnap Eichenwald nyitott sirja előtt mellé verdes fog bocsánatot kérni a széjjeltépett halottól.

Biztosra vette, hogy most emberhust l kmározik a tigris.

Azonban mégis megvillant benne egy jámbor reménység. Ajánlotta a gyülekezetnek, mennének be zoitárt mondani az Eichenwald család életeért. Az „ellenséges“ hitközségből többen ott voltak akkor a Berceller ház előtt, A kántor is a hangvillával. Itt már kész volt a béke, odaállították a modern kántort az előimádkozó helyére és siró baritonján kezdte:

„Üdv a férfinak, ki nem jár a gonoszok tanácsába és bünösök útján nem halad és bizony nem telepszik gunyolódók lócájára.“

Bubánatos orrhangján visszarecitált az ortodoxok rabbija:

„Hanem csak isten tanításában minden kívánsága és Toráján gondolkozik nappal és éjjelen.“

A hangvillás kántor és a pajeszos, szakállas ortodox pap között megszűnt minden valláserkölcs különbség, közel voltak egymáshoz, a szent szent igéi égtek bennük, zsidó életet kellett megmenteni. Berceller Majer vezeklő fájdalommal gondolt sógorára és ami-

ztus 23.
ok
aditör-
ben
kormány-
követelnek
vatalos je-
folytatja
tnapi ha-
Ezzel a
spekulá-
gazdát. A
éseket ké-
szemben.
án
konferen-
jobb zsidó
épviseletet
vetkező vá-
és az Er-
zponti iro-
ter Alfréd,
r, Lukács
Arthur és
dr. Antal
der Bernát.
Rotschild
ót (Temes-
Janka (Ko-
ágysomlyó).
Mózes Char-
(Temesvár),
ies Amália.
dinger Ede,
ah).
gyár
erd. 133
utort
és tekintse
meg a
butorterméit
szerezhetik be
sio!
k,
ári áron
T
Cluj
árak

A prágai Altneuschul

gyan fognak hozzá a reformhoz és miképen fogják keresztülvinni. Véleményem szerint azt, hogy az egyetemeken a román elem kisebbségben van, azzal lehet magyarázni, hogy ez az elem inferioritásban van azokon az országrészekben, ahonnan az egyetemi diákság kikerül. Az elidegenedett városok, a rossz gazdasági helyzet, redukált intelligens osztály, román polgárosztály hiánya a csatolt részekben és az általános kulturális deficit idézték elő a románok fokozott kisebbségét az egyetemen.

Ezeknek a viszonyoknak a megváltoztatása nem történhet márcól-holnapra. Az egyetlen helyes megoldás az volna, hogy a tanulást minél jobban hozzáférhetővé tegyék a nagy román tömegek számára. S minthogy középiskolai oktatásunk majdnem kizárólag a városiaké s így hozzáférhetetlen a falusi románnak, akit nem tudunk a városba hívni, meg kell változtatnunk az eddigi szokást és a középiskolákat kell kivigyük a vidékre. Minél erősebben kell a középiskolai oktatást begyökerezni a román nagy tömegbe és adjuk meg a román parasztnak a lehetőséget, hogy értékesíthesse azokat az energiákat, melyek benne szunnyadnak. Az a néhány középiskolánk, amely a falusi központokban volt, fényesen igazolta ennek a megoldásnak az értékességét. Adjunk alkalmat a földműves fiának, hogy látogathassa ezeket a liceumokat s azoknak, akik elvégezték már, tegyük lehetővé, hogy járhassanak az egyetemre.

Az egyetemek szervezését oly módon kell végrehajtani, hogy a kultura mellett ezek az intézmények egészséges nevelést is adhassanak, ami mindaddig teljes egészében nem történt meg. Egész tanrendszerünknek nemzetinek sűrítettnek és intenzívnek kell lennie. Elküritetlenül szükségünk van arra, hogy minden áldozatot meghozzunk tanulási lehetőség minél nagyobb terjedelmére.

Legfőbb ideje már, hogy kivonjuk az iskolát minden politikai elfogultságból s hogy mindazok, akik igazán románul éreznek, mielőbb tanulmányozni kezdjék a román kultura imperatív bajait és programot dolgozzanak ki egy egészséges és minél tökéletesebb kultura megteremtésére, olyan programot, amelyet mindenki mindenn politikai elfogultság nélkül, kitartással igyekezzen megvalósítani. De az, hogy az eddigi irányelveket és rendszereket minden évben és minden miniszter alatt megváltoztatják, azt je enti, hogy nem fogunk semmitsem építeni, sőt azt a kevés megievt is lebomboljuk.

Hatemeletes paloták köröskörül. A Moldva felé bekerített kis park, ez frissíti az Altneuschul ódonágát. Nemrégiben restaurálták a templomot, félig az állam költségén. Pontosan száznyolcvanezer koronával járult a köztársaság kormánya a munkálatokhoz, a hitközségnek szintén ennyibe került, hogy az omladozó templom megmaradjon az utókor számára.

A lépcső fölött kőbe vésve, régi stílus héber betűkből adják mindenkinek tudtára, mikor hozatott rendbe a templom külső része, e szavakkal:

נתחדש טיה החרות התינונות מכל מניניו
מקופת הצדקה בשנת הברכות להמתנדבים
לכבוד ד' לפ"ק

A tulsó oldalon alig észrevehetőn szerénykedik a női csarnok bejárata fölött a fölrás:

עזרת נשים
הזאת נבנתה מתוך מן הצדקה ע"ד למעדה
ונגמרה שנת צ"ון במשפט תרפ"ה לפ"ק

Történeti izlélet és stíluszérzék árul el a bejárat fölé emelt csomka régi kőfaragás: egy hatszög, Dávid jelvénye, benne a svéd sapka: „die Schwedenkappe“, amelynek sok nyoma van a templomban is.

Hét-nyolc lépcsőt emel meg le az ember, rége óta építették a zsinagógákat a zsolotári mondás alapján (Mélysegekből hivlak, ó örökkévaló). Az előcsarnokból világos folyosó vezet a vastag fallal elkülönített női rész felé. A falban kúpezerti bemélyedések, mint löresek a régi várakban, kis ablakok, ez minden, amivel a nők a nyilvános istentiszteletbe bekapcsolódnak.

A nehéz középkori kilincsekkel és vaspántokkal díszített tölgyfaajtó megnyílik és két-három lépcsőn leereszkedve a régi gótikával épített magas boltívek alá jut az ember. A hektombaszerű templom falait a hagyomány szerint csak ezerháromszázban emelték az utca szintjére és innen a templom elnevezése — régi új: altneu.

Ami mindjárt szembeötlök, a ho-szu fekete-sárgára festett farudakra szerelt keskenyedő és szögben végződő vörös selyemzászló, amelynek arany felirásából csak az isten név látható jól. Fellegek között középen Dávid-pajzs, előtöl a „שמוע ישראל“ néhány első szava, fölötte és alatta sűrű héber szöveg.

Minden oldalról fény esik, jóságos, egyen-

letesen elosztott világosság a zászló aranyhimzé-seire. Persze a vezető nem mulasztja el megmagyarázni a zászló fontosságát. Hogy ezt kapták ajándékba a zsidó fiuk, amiért 1648-ban a Károly-hid mellett megrohmozták a svédeket.

— No nem egészen így áll az ügy — jegyeztem meg. A zászlót a zsidók 1357-ben kapták valami szabadalomképen V. Károlytól. A nagy rohamozás azonban valamikor 1648-ban történhetett, amikor a zászló majdnem háromszáz éves volt már.

Gunyosan nevetett az öreg erre az ellen-

vetésre. — Rendben van, de akkor tessék megmondani mit csinál a svéd sapka a Dávid-pajzs közepén. És mit keres a rézbőlvaló másik svéd sapka a rud legtetetjén? A rézsapka bizonyítja csak igazán, hogy a zászlót a svédektől zsákmányoltuk.

— Persze sapkától, zsidó felirásostól zsákmányoltuk! Sie waren gerade dabei — jegyezte meg egy szlovenszkoí zsidó, akiről látszott, hogy nem szeret adni. Igazat sem.

Nem engedtem elfajulni a vitát és megmondtam, amit épen akkoriban olvastam Jehuda Léb ben Josua krónikájából, hogy a zsidók e zászló alatt vonultak fel ünnepélyes menetben a veszfaliai béke után Prága felszabadítása öröme. Jó okuk volt az ünneplésre, mert együtt szenvedtek, együtt harcoltak a császáriakkal. A Colloredo és Conti csapatok parancsnoka zsidó utján kéretett a császártól felszabadító sereget. Erdőkön, ismeretlen utakon vezette a zsidó a katonákat, akiknek Prága akkoriban felszabadítását köszönhetette.

Az öregnek be kellett látnia, hogy ezen a ponton fogyatékos a tudománya és amikor megmagyaráztuk, hogy a sapkát csak később rajzolták, illetve szerelték a zászlóra, ezt a tényt kelletlenül tudomásul vette.

— Pedig én mindenkinek azt mondtam, — mentegetődzött — hogy a rézsapka Dávid királyunk házisapkája volt.

— Akkor — szölt kemény miliciával a szlovák zsidó — tegyen közzé a lapokban egy hírt és tudassa mindenkivel, akit félrevezetett, hogy e sapka nem azonos Dávid király házi sapkájával. Nicht identisch, versehen Sie!

Öt magas lépcsőn felment a frigszekrényhez, de itt már abbahagyta a történelmi magyarázatot, kinyitotta a vastag, szikrázóan ezüstös antik acélajtót és megmutatta a huszonkét kisebb-nagyobb biborba, aranyhimzésű brokátba öltözött Tóra-pergamentet.

— Egykor — mondta buzgalommal — itt volt elhelyezve az a két tóratekeres is, amit 1921-ben a zsidó község házába benyomult reakciós ifjuság széjjeltépett. A tórákat a régi temetőben temették el.

Megindultan beszélt erről az élményről, a szeméi könnyeztek és amikor felvezetett a magas vasráccsal körükerített almemorra, alig tudta folytatni:

— 1389-ben, husvét első napján itt gyilkolták le százötvennégy ártatlan testvérünket. Ezt ne tessék vitatni — kérlelt az öreg — aki a gyászban sem felejtette el, mivel tartozik a tudománynak. Ez tény, erről egy könyörgő szelichát mondanak minden vallásos községben a nagy ünnepeken.

A régi csüngő rézkanallábereken még rajta a habsburgi sas. De ez nyugodtan maradhat. A művészet ezen a ponton győzedelmeskedett a politikán és aki a Masaryk-pályaudvarról jön és megcsodálta a csodálatos löportornyot és mellette a vigadó, ha hátrafordul, újból csodálkozhatik. A vámház frontjának csucsán az ágaskodó cseh oroszlan helyett az osztrák sas aranylik. Ha jól emlékszem, a Thein-templom magas fehér boltozatán is ott hagyták a cseh címer mellett az osztrákot, sőt régmúlt idők emlékére a magyar pajzscímert is.

Legnagyobb tisztelet adatik az Altneuschulban rabbi Juda Löwnek, akinek gótikus, magastámlájú székében halála óta nem ült rabbinus. Sem Eliás Spira, sem Ezekiel Landau,

kor a pap hangosan elmondta az imát és abban Léb Eichenwald nevét, reb Majer olyant sóhajtott, hogy az imádkozóknak könny gyűit a szemükbe.

Az alatt mi történt?

Amikor a tigris belépett a boltba, a cseléd, aki éppen ocsut szedett marékba a galamboknak, nagyot visított, aztán ájultan elterült. Eichenwald Laura kisasszony a kiáltásra befutott az üzletbe, ahol akkor a tigris két mellő lábával a pultra téhenkedett. műfe e már a nyaka mögött lógott. Don Plinius izzadt, ványadt arca mulatságosan meredt ki a tigrisbőrből.

— Ha istent ismer, drága kisasszony, hozzon nekem egy pohár friss vizet, mert elpedem!

A szép és kedves leány kac gva teljesítette a tigris kérését, hozott egy pohár vizet a kísérőnek is.

— Csókolom a finom kis kezét — hálálkodott a komédiás — csak kérem, ne áruljon el, amíg a társulat minden pereputtyostól kiut nem lesz a városból. Jó ünnepeket, drága szép kisasszony!

Don Plinius magára húzta a tigrisfejet, visszament a bódéba és egy óra alatt a sátor megint a szorokosin volt. A trupp a visszahódított lóval együtt elvonult Visk felé.

Sűrű rakokban mentek a zsidók — ortodoxok és másfélék — az Eichenwald házba ahol akkor a cseléd egy kis dörzsölés után már magához tért és Eichenwald mama, aki a

nagy esetet boldogan átaludta, szintén fölébredt. A kisasszony ép és egészséges volt.

Csak az öreg Eichenwald nem volt látható.

A csöndes, finom Bercellerné a szívéhez kapott.

Eichenwald Laura pedig gyöngéden átölelte.

— Nincs semmi baj. Apus áthajtatott Mikolára. Nemsokára itthon kell lennie.

Porgomoly jelezte az Ipolyhidon Eichenwald apus visszajöttét. A bátár megállott a ház előtt, amelyből csöndes dühvel vonultak ki az ortodoxok.

Hogyne. Az öreg — szombat szentséges napján — azon porosan, szivarral a fogai között inkább kedélyesen, mint gunnyal, oda köszöntött:

— Güt sables!

A hitközség nem forrott egybe. Pünkösds drága, verőfényes napjain mindegyik külön a maga istenházában énekelte ujjongva a Hallel, mert akkor még azt hitték, hogy a Mindenható nagy veszedelmet háitott el a fejükről.

Sénki azonban úgy nem örült, mint Berceller néni, akinek a ugris alkalmat adott, hogy meglátogassa a novérét és megölelhesse a kedves Eichenwald leányt. Titokban nagy rózsacsokrot küldött neki.

Amikor pedig kitudódott Don Plinius ravaszára, a két hitközség még jobban elszigetelődött egymástól.

Most már nemcsak a kántor hangvillája miatt. Vége.

sem Rapoport, kiváló papja: c

Az Altne

nagy. Százhuszkozó ülőhely v gatható imaáll négyezer ennyie gitott ősi temp dőbberes, fele emberre. Azonb het ez így: m csak tinnal leh séges tiz embert az első sorokban, akik buzgó hogy autochton ták a muszaf-im szelichával együ

A samesz megveregette a zsidó vagyok és gyarázta, hogy a háromszögben a ága a zsidó nép olvastuk. A törz

— Látja

hanyag művészt többet csináltak. hurgyak voltak.

Istentisztelet mulatni. Kimene meztetett az aj selyre. מביא — vésva a persely

— Soha se négy kabbalisztik rejtelmesen. A n

Kicsit gond Most már é mert megvolt a

— A négy

נסדר ימרה אף.

Nem jött gyezte meg:

— Hiszen, rájövök, de szom munkát. Azt his önnek itt magya

Igazat adtar tunk el egymástó

.....

A zsidó t

(Jeruzsálem, telavivi „Haarec“ tőkét fektettek be rendezkedéseibe 18 beréig. A kimutatás

Nemzeti és j

Cionista vezetőség Keren Kajemeth k Jelzalogbank Központi telepítési Építési hitelbank (c csoport

Munkásbank I. C. A. Árvagyamolító-bizo

Telepítést előkészít Geulah-társaság Rison le Cion-Rech

országú Petach-Tikvai h. é Ruthenberg villam Haifai múmalom r „Semen“ olaj- és r. t. Haif „Mélach“ sótermel r. t. Atlit

Házépítések Tel-Av Jeruzsálem váro Mrs. Fels földvásár Különböző magán i

Ö.

Ebbez a ki bevándorló magán régóta fennálló hit

sem Rapoport, sem pedig a prágaiak mostani kiváló papja: dr. Bródy.

Az Áltneuschul befogadó képessége nem nagy. Százhuszonöt, főként a fal mentén sorakozó üllőhely van a templomban, előttük mozgatható imaállványok, de a nagy ünnepeken négyszer ennyien jönnek ide. Mondják, a kivilágitott ősi templom fehér taláros imádkozóival döbbenetes, felejthetetlen benyomást tesznek az emberre. Azonban csak a nagy ünnepeken lehet ez így: mert sabbat naohmu délelőttjén csak kinnal lehetett a nyilvános imához szük-séges tiz embert összehozni. Három férfit láttam az első sorokban, cilinderral, nagy imakendőben, akik buzgón imádkoztak és akikről látszott, hogy autohtonok. Ezek mindenestre elmondták a muszaf-imát a szombatra szerzett prágai szelichával együtt, nem törődve a minjással.

A samesz megismert. Nagyon megörült, megveregette a vállamat, mert hogy olyan jó zsidó vagyok és bejöttem imádkozni. Megmagyarázta, hogy a frigszekerény fölött a gótikus háromszögben a kőből stilizált fának tizenkét ága a zsidó nép tizenkét törzsét jelenti. Összeolvastuk. A törzsből tizennyolc ág jött ki.

Látja — szót fölényesen — azok a hanyag művészek! Tizenkettő helyett hattal többet csináltak. Már az ókorban is ilyen hebe-hurgyák voltak.

Istentisztelet volt, nem lehetett hangosan mulatni. Kimenet velem jött a jó öreg és figyelmeztetett az ajtó mellett levő beépített perselyre. מביא — ez a négy betű volt a falba vésvé a persely fölött.

Soha senki még nem derítette fel a négy kabbalisztikus betűnek az értelmét — sugta rejtelmesen. A nagy Löw rabbi iratta ide.

Kicsit gondolkodtam. Most már én veregettem vállon a sameszt, mert megvolt a nagy rejtély nyitja.

A négy betű értelme — mondottam

Nem jött zavarba. Kissé bosszusan jegyezte meg:

Hiszen, ha kissé gondolkozom, én is rájövök, de szombaton nem végzek semmiféle munkát. Azt hiszem, azzal is vétettem, hogy önnek itt magyarázgtam.

Igazat adtam neki és jóberátokként váltunk el egymástól.

Szabó Imre

A zsidó tőke Palesztinában

(Jeruzsálem, aug. 14. Az Uj Kelet tud.) A telavivi „Haarec“ kimutatást közöl arról, milyen tőkét fektettek be a zsidók az ország gazdasági berendezkedésibe 1921 októberétől 1922 szeptemberéig. A kimutatás ezeket az adatokat tartalmazza:

Nemzeti és jótékonyági intézmények:

Cionista vezetés	483.000	font sterling
Keren Kajemeth le Israel	200.000	„
Jelzálógbank	60.000	„
Központi telepítési bank	30.000	„
Építési hitelbank (Brandeis-csoport)	25.000	„
Munkásbank	22.000	„
I. C. A.	240.000	„
Árvagyámoltó-bizottság	60.000	„

Más egyesületek:

Telepítést előkészítő társaság	110.000	font sterling
Geulah-társaság	30.000	„
Rison le Gion-Rechobothi országút	15.000	„
Petach-Tikvai h. é. vasút	20.000	„
Ruthenberg villamosági r. t.	100.000	„
Haifai múmalom r. t.	100.000	„
„Semen“ olaj- és szappangyár r. t. Haifa	125.000	„
„Mélách“ sótermelési r. t. Atlit	40.000	„

Magánosok:

Házépítések Tel-Aviv, Tiberias, Jeruzsálem városokban	264.000	font sterling
Mrs. Fels földvásárlása	30.000	„
Különböző magán ipartelepek	150.000	„

Összesen: 1.874.000 font sterling

Ebben a kimutatásban nem szerepelnek a bevándorló magántőkészek és az országban már régóta fennálló hitelintézetek tőkéje.

Háboru mérgező gázokkal és bacillusokkal

A népszövetség informálódik a tudósoknál egy ilyen háboru oshetőségéről

Genf, augusztus 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A népszövetség legutóbb olyan kérdéssel fordult a világ legnagyobb vegyészeti és bakteriológusaihoz, amely egy borzalmas lehetőség árnyékát veti előre. A kérdés arra vonatkozik, milyen kárral járna emberekre, állatokra, növényekre és emberi produktumokra egy mérgező anyagokkal és fertőző bacillusokkal lefolytatandó háboru. Az a tény, hogy a népszövetség erre nézve sürgősen kikéri a tudósok véleményét, arra enged következtetni, hogy itt korántsem merő hipotézisről, hanem tikkos készülődésekről van szó.

A tudósok, akikhez a népszövetség a körkérdest intézte, a következők: sir Wright (Anglia), Bordet tanár (Belgium), Bertrand és Mayer

tanárok (Franciaország), Pfeiffer és Nerust tanárok (Németország), Angeli és Paterno tanárok (Olaszország), W. H. Welsh (Egyesült-Államok).

A kérdés a következőképen van megfogalmazva:

„Kérjük a lehető legpontosabb megállapítást azoknak a hatásoknak, amelyeket az emberi, állati és növényi életre, valamint a létező emberi produktumokra 1. a kémiai háboru gázokkal, mérgező anyagokkal, bűzbombákkal és 2. a bakteriológiai háboru fertőző bacillusokkal és mikrobákkal gyakorol.“

A népszövetség már szétküldte a kérdőíveket és legközelebbre várja a válaszokat. Ezek fogják a jövő háboruját eldönteni.

Radics Angliában előadásokat tart a horvát kérdésről

Riadalom Belgrádban Radics külföldi utja miatt. Angoi utlevéllel menekült Radics. Ujabb hírek szerint áthajózott Amerikába

(Zágráb, augusztus 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Rövid berlini távirati jelentés alapján hírt adtunk már arról, hogy Radics, a horvát parasztpárt vezére, Londonba érkezett. A parasztszervező külföldi utja egyre nagy hullámokat ver fel a jugoszláv politikai körökben és egyre növeli a belgrádi kormány nyugtalanságát.

Radics angol utlevéllel utazik

A kormányt egyébként még most is erősen foglalkoztatja Radics szökésének körülményei. A hivatalos vizsgálat, amely a parasztszervező külföldi utjáról eddig sok adatot gyűjtött össze, megállapította, hogy Radics, minthogy nem juthatott jugoszláv utlevélhez, a budapesti angol követ által kiállított ideiglenes utlevéllel utazik.

A jugoszláv kormány a külügyminisztérium utján kérdést fog intézni az angol kormányhoz, hogyan juthatott Radics a budapesti angol követség által kiállított utlevélhez. Radics külföldi utja így valószínűleg külpolitikai bonyodalmak előterébe kerül. Belgrádban különben teljes a zűrzavar Radics külföldi propaganda körutja miatt. A parasztszervező utjának indító oka és célja körül még teljes a bizonytalanság. A kormányhoz érkezett legutóbbi jelentések szerint Radics utja nemcsak egyszerű menekülés, hanem mély külpolitikai indítókai is vannak.

Szombaton Belgrádban illetékes helyen kijelentették, hogy Radics István valóban Londonban tartózkodik és erről a kormány is megbízható értesítést kapott. Hir szerint Radics az angol vezető politikai körök meghívására utazott Nagybritanniába és

a politikusok felkérésére Londonban és Anglia nagyobb városaiban előadásokat fog tartani a jugoszláv királyságról, a balkáni helyzetről, főképen azonban a horvát kérdésről.

Nagy fontosságot tulajdonítanak továbbá Radicsnak az angol politikusokkal folytatandó tárgyalásainak is.

Belgrádban az a vélemény alakult ki, hogy Anglia — különösen Olaszország kívánságára és az olasz kormánnyal egyetértve — támogatni fogja Radics horvátországi politikáját,

hogy ezzel ellensúlyozza azt a benyomást, melyet eddig Franciaország a jugoszláv királyságra gyakorolt. Az angol kormány látja ugyanis, hogy Franciaország túlságosan nagy befolyást szerzett nemcsak Jugoszláviában, hanem az egész Balkánon, ami erősen veszélyezteti Anglia balkáni érdekeit és Olaszország adriai aspirációit. Radics Istvánt az angol balkáni politika eszközei akarják felhasználni, Radics viszont, a jelek szerint, kész az angol politikusokkal megegyezést létesíteni, mert reméli, hogy Anglia támogatásával sikerül céljait elérni.

Ugyancsak élénken kommentálják Radics külföldi utját a horvát lapok is, amelyek most már azt állítják, hogy a kormány korábban tudott Radics kézüelő külföldi utjáról. A „Slobodni Dom“ jelentése szerint

a horvát köztársasági párt vezetősége

határozta el Radics külföldi utját,

hogy onnan irányítsa a párt ügyeit, nehogy a belgrádi uralom szabadságától megfosssa. Ugyanakkor a „Slobodni Dom“ érdekes cikket közöl, melyet Radics már külföldön írt. Ebben a cikkben Radics hevesen támadja a szerb politikusokat és azt állítja, hogy a szalonikii fronton aratott győzelem a horvátokat illeti meg.

A mai „Hrvat“ Radics távozásáról a következőket írja:

Radics távozása nem nevezhető szökésnek. A horvát köztársasági párt vezére jónak látta, hogy a külföldön újabb tapasztalatokat szerezzen a horvát-szerb probléma megoldása érdekében. A „Hrvat“ szerint Szerbia és Horvátország között

már megkezdődtek a nyílt harcok,

amelyek mindenben hasonlítanak a Belgium és Hollandia között annakidején lefolyt harcokhoz. A belgák, akiket Hollandia el akart nyomni, később forradalmat szítottak és felszabadították magukat. Ugyanígy itt is

megkezdődött az erjedés.

Radics személyére és politikai tekintélyére jellemző, hogy szökése óta legendássá lett alakja. Alig érkezett meg Zágrábba az a híradás, hogy Radics Londonba érkezett, máris új híresztelés terjedt el a városban. Eszerint Radics már napokkal ezelőtt Angliába érkezett,

ahol Southamptonból Newyorkba hajózott

Radics azért ment ki Amerikába, hogy az ottani horvátok között széleskörű propagandát fejtsen ki a horvát köztársasági parasztpárt érdekében. Radics egyuttal gyűjtést is fog rendezni és arra fogja felszólítani az amerikai politikai köröket, hogy a horvát parasztpárt akcióját támogassák. Radics valószínűleg be fogja utazni mindazokat az amerikai városokat, ahol a horvátok nagyobb számban laknak és több politikai gyűlést is fog tartani.

A radikálisok győztek Jugoszláviában

Belgrád, augusztus 22. Tegnap folytak le a belgrádi városi választások. A radikális párt a szavazatok hetvenöt százalékát, a többi a demokrata párt kapta. A szocialista és kommunista pártok vereséget szenvedtek. A községi választások másutt is teljes renuban folytak le és a radikális párt győzelmével végződtek. Csupán Mitrovicán és Kosovóban voltak összeütközések a muzulmánok és szerbek között. Utóbbi helyen hat halott és számos sebesült az összeütközés áldozata.

Bethlen szerint a korona romlása katasztrófálissá válhat

London, augusztus 22. A „Times“ közli Bethlen nyilatkozatát a korona zuhanásáról. A miniszterelnök konstatálja, hogy az árzuhanás kiközkenti medréből az ország életét, miáltal az ország helyzete könnyen kritikussá válhat. A kormány ilyen körülmények között képtelen a közbizalmat helyreállítani. Bethlen kilátástalannak látja, hogy a jóvátételi bizottság tagjai a magyar kölcsön ügyében megegyezzenek egymással. A kormány mégis folytatja erőfeszítéseit, hogy a nehézségekkel a maga erejéből megbirkózzék.

Az adófelebezések méltányos elbírálását követeli Bratiano Vintila pénzügyminiszter

(Kolozsvár, augusztus 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Erdélyi Munkaadók Szövetsége az adóügyek iránt érdeklődő tagok felvilágosítására eljárt az illetékes tényezőknél és a szerzett információkat a következőkben közli:

Az adókövetések körüli sérelmek orvoslás módját a következőkben jelölhetjük meg:

A kivetéssel kapcsolatos mindennemű sérelmet az előirt felebezési időn belül feltétlenül megfeleltetendő. Meggyőződünk arról, hogy egy pénzügyminisztérium, mint a kolozsvári vezérigazgatóság komoly hangú utasításokat adott a felebezési bizottságoknak, hogy a szabályszerűen beadott felebezéseket komolyan bírálják el.

Amik a felmerülő sérelmek körül olyan jellegűek, hogy a törvénybe vagy a végrehajtási utasításokba ütköznek, azok a szabályszerűen beadott felebezéseken kívül irodánkhoz is bejelentendők. Az ily törvénybe vagy végrehajtási utasításokba ütköző tényeket irodánk továbbjelenti az adókövetési bizottságok eljárását ellenőrző legfőbb bizottságnak, amelyben bukaresti központunk delegátusai is benne vannak s amelynek az a feladata, hogy a bíróságok elé terjeszthető másodfoku felebezéseket eleve kizárja azáltal, hogy az ilyenmi sérelmek orvoslására idejekorán utasítja az elsőfoku felebezési bizottságokat.

A kolozsvári adókövetésekkel kapcsolatosan egyébként a következőket hoztuk tudomásukra: Az egyéni vállalatok adóját kivető I. speciális bizottságban az adókat sorsolás útján Szele Márton kereskedő képviseli. A részvénytársaságok adóját kivető II. speciális bizottságba az adózók delegátusát a törvényszék elnöke sorsolás útján a napokban jelölt ki azok közül, akiket szövetségünk a kamarával egyetértéssel feltüntetett. Az I. bizottság munkája jórészt már elvégzte, viszont a II. bizottság előreláthatólag szeptember elsőjén kezd meg munkáját.

A munkabiztosító pénztárak igazgatói utasítást kaptak, hogy az 1918. évre visszamenőleg egész máig kivetendő s az eddigi előlegek terhére elszámolandó végleges balesetjártulékok alapját képező táblázatos bevallások átszerkesztendő naptári évek szerint. E célból a kolozsvári pénztár balesetreferense meg is idézte a cégek képviselőit az átszerkesztés gyors elintézése céljából.

A mai valutapiac

A lej gyengül Zürichben. Megszűnt a lanyulás a belföldi pénzügyben. A francia frank és a német márka javul

(Kolozsvár, augusztus 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lej árfolyama a tegnapi zürichi utótőzsdén jegyzett 2-55-ös kurzusnál a mai zürichi tőzsdén 2-50-re gyengült. Párisban a 840-es tegnapi zárlatnál a mai előtőzsdén és nyitáskor 835-re esett. Ez azonban csak látszólagos esés, mert a francia frank a mai zürichi tőzsdén a nyitáskor 31-50-re, a zárlatnál 31-55-re javult. A helyi valutapiac a délelőtti órákban a lanyha irányzat tovább tartott, ami a valuták és devizák újabb esését eredményezte. A kora délutáni órákban azonban erős kereslet indult meg a nyugati devizák iránt. Különösen a svájci frank iránt volt nagy kereslet, ami az árfolyamát a délelőtti 38-ról 38-50-re emelte. A newyorki tőzsdén is számottevően javult a lej árfolyama. A lej a mai nyitáskor 0-48-ossal jegyezték. A német márka a francia frankkal karöltve, ami még eddig sohasem történt meg — javuló tendenciát jelez Zürichből. A mai zárlatnál már 110-zel jegyezték.

Irányzat: A nyugati devizákban újabb gyengülés, német márkában, francia frankban esés.

Augusztus 22-én 100 lejért fizettek Kolozsvárt:

8500—9000 külf. magyar koronát,
14000—15500 belf. magyar koronát,
8-34—8-35 francia frankot,
2-62—2-63 svájci frankot,
0-46—0-46-50 dollárt,
10-70—10-78 olasz lírát,
1900000—1950000 német márkát,
33800—34200 osztrák koronát,
16-10—16-15 cseh koronát,
0-10-20—0-10-30 font sterlinget.

Valutapiac augusztus 22-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1210, London 980, Newyork 216, Róma 948, Zürich 39 1/2, Prága 640, Bécs 32—, Budapest 170, Berlin 60.

Bukarest. Valuták: Napoleon 770—780, márka 100—110, leva 175—180, török líra 120—125, font sterling 970—980, francia frank 1230—1235, svájci frank 43—44, líra 9-50—9-60, drachma 525—540, dinár 200—210, dollár 215—216, lengyel márka —, osztrák korona 33—34, magyar korona 90—100, cseh korona 620—630.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 100—110, Newyork 552-75—553—, London 2518—2517, Páris 3150—3155, Milano 2385—2392.50, Prága 1617-50—1617-50, Budapest 3 1/8—3 1/8, Belgrád 577—577-50, Bukarest 250—250, Varsó, 24—24, Bécs 77-75—77-75, Bécs ledélyezett —.

Páris. Nyitás: London 8007, Newyork 1758, Berlin 30, Róma 76, Prága 51-50, Bukarest 835, Zürich 318—, Bécs —, Varsó —.

A budapesti devizaközpont hivatalos árfolyamai: Lej 90—97, márka —, francia frank 1080—1116, lengyel márka 820—920, dinár

199—207, dollár —

A politikai harcok meglazítják az ország gazdasági helyzetét

Kormányörökség, amitől mindenki szabadulni akar

(Bukarest, augusztus 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az őszi parlamenti ciklus közeledő megnyitása alkalmából az „Adeverul” összeállítja a politikai pártok és az ország gazdasági helyzetének mérlegét. Az érdekes cikkből, amely az ország gazdasági leromlásért viszálykodó politikai pártokat teszi felelőssé, közöljük az alábbi részt:

A politika pártok már öt éve tülekednek a kormányhatalomért és hogy ezek a tülekedések milyen súlyos eseményekben robbantak ki, eléggé ismeretes mindenki előtt. Ezalatt az öt év alatt három parlamenti választásban és hat kormányban volt már része az országnak. A győztes és legyőzött államok egyike sem mutathat a háború befejezése után ilyen sürű kormányváltozást és parlamenti választásokat. Ez a szomorú rekord kizárhatatlan károkat okozott az ország közgazdasági életének.

Ezalatt az öt év alatt az államháztartásban erősödött a gazdálkodás. Az ország költségvetése egyáltalában nem felel meg a reális követelményeknek. A sürűn változott kormányok elmulasztották az ország újjáépítéséhez szükséges beruházásokat, az ország természeti kincseinek kellő kiaknázását és így a valutánk rohamosan esett a külföldi piacon.

A csatolt területek iparvállalatai, amelyek eddig a bécsi, budapesti és pétervári pénzügyintézetektől kapták az üzemükhöz szükséges kölcsönöket, hiába fordulnak a bukaresti bankokhoz hitelért. A bukaresti bankok nemcsak bankjegyhiánnyal küzdenek, de nincs megfelelő tőkéjük sem, mert a régi rezgát szükségleteinek megfelelően alakult pénzügyintézeteket az egyes kormányok nem segítették abban, hogy megnagyobbodott ország igényeinek megfelelően kibővítsék kereteiket.

Ilyen viszonyok közepette nem lehet csodálkozni azon, hogy egyetlen politikai párt sem akar örököse lenni az ország leromlott gazdaságának. Politikai és hatalmi kérdésekben sürű a civódás az ország politikai pártjai között, de egyik párt sem mutat arra hajlandóságot, hogy gazdasági kibontakozásnak tevékenységét magára vállalja.

Napok óta politikai körökben egyre sürűbben vitetik fel a koalíciós kormány tervét, amelyben több párt, esetleg az összes pártok reprezentánsai működőnének együtt. Erre a koalíciós kormányra azért van szükség, hogy a felelősség megoszoljon az egyes pártok között. Minthogy a politikai pártok között nincs meg és nem is lehet meg a szükséges politikai összhang, a koalíciós kormány terve feltétlenül meghiusul. Így a jelenlegi kormány továbbra is uralmon fog maradni és napról-napra kevesebb lesz a lehetőség a gazdasági krízis megoldására.

A liberális kormányának kényszerű uralmonmaradása teljes gazdasági kimerüléséhez juttatja az országot.

HIREK

Öromániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Publicite Rador (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1. hirdetői iroda vona föl hirdetésüket. Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági szűdség napilapja. Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg. Elfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 li) félévre 320 lei, egész évre 680 lei. Feladás szerkesztő: Marton Ernő dr.

Betiltották a jasi diákkonferenciát

(Jasi, augusztus 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentette már több ízben az Uj Kelet, hogy az egyetemi hallgatók egyesületeinek bukaresti központja, a Kolozsvárra hírdetett országos diákkongresszus betiltása után, Jasiába augusztus 22-ére konferenciára hívta össze az összes egyetemi központok delegátusait.

A jasi konferenciának, amelynek tárgysorozatára elsősorban a numerusz klauzusz kérdése volt kitűzve, ma kellett volna megnyílnia. Az egyetemi hallgatók egyesületének jasi központja nagy apárrátussal közölt a konferenciára, tegnap már meg is érkeztek a delegátusok az ország minden részéből.

Az utolsó pillanatban a kormány befiltotta a konferenciát megvárta. A delegátusok csak ma reggel érkeztek a betiltó végzésről és tekintettel arra, hogy az egyetem auláját zárva találták, erőszakkal akartak behatolni az egyetem épületébe. A kivonult katonaságnak csak nehézen sikerült fentartani a rendet. A hatóságok a savargó diákok ellen megindították az eljárást.

A negyedik országos diákkonferenciára irodája Temesváron megkezdte működését. Minden a konferenciára vonatkozó közlést a következő címre kell irányítani: Székely Béla főtitkár Temesvár, Bulevardul Reg. Carol 41.

— Az Uj Kelet nagyváradi kiadóhivatala Szilágyi Dezső-u. 6 sz. alatt van, ahol a lapot érdeklő bármilyen ügyet elintéznek

— Ferdinánd király Velencében. Velencéből jelentik: Ferdinánd román király Irina hercegnővel együtt néhány napja Velencében tartózkodik.

— Az új bukaresti pápai nuncius. Rómából jelentik: Dolci biboros, az új pápai nuncius, ma elutazott Romániába.

— Apponyi előadásokat tart Amerikában. Budapestről jelentik: Apponyi Albert a Haward-egyetem meghívására legközelebb Amerikába utazik, ahol előadásokat fog tartani Európa gazdasági helyzetéről.

— Muresan prefektus Bánffyhyunadon. Septimiu Muresan kolozs megyei prefektus tegnapra hívta össze Bánffyhyunadra az utolsó megyei értekezletet, amelyen a megye összes vezető állásban lévő tisztviselőin kívül a felekezeti iskolák képviselői is résztvettek. A prefektus behatóan érdeklődött a járás nemzetiségi viszonyairól, majd részletes megbeszélést tartott az egyházi és iskolai kérdésekben és meghallgatta a felekezetek részéről előadott kívánásokat és óhajokat. Az értekezlet befejezése után a prefektus résztvevő az értekezleti népbank központjának felavatásán. Bánffyhyunadi utjáról Muresan prefektus a következőket mondotta munkatársunknak: „Örvendetes módon tapasztaltam, hogy a vidéken lakó nemzetiségek közötti harmónia semmi kívánnivalót sem hagy fenn. A tegnapi értekezleten, amelyen nemcsak a görögkatolikus és görögkeleti egyházak megbízottai, hanem a magyar egyházak és a szűdség megbízottai is megjelentek, kifejtettem programomat s szándékaimat.” Muresan prefektus ezután kijelentette, hogy hatalmas méretű akciót tervez a tüzvész áldozatává lett Nyires falu újjáépítése érdekében s a munkügyi minisztériumtól országos gyűjtés engedélyezését fogja kérni a porráégett falu lakosságának felségélyezésére. A prefektus mára nagyszabású lakásankétra hívta össze a bérlők és háztulajdonosok szövetségének tagjait a városi tanács és katonai hatóságok bevonásával. Ezen az anketon fognak véglegesen dönteni a tisztviselők és katonatisztek elhelyezéséről.

Közgazdaság

Ujabb csatlakozás a Sfatulhoz. A mőcsi ipari kör választmányi ülésén elhatározta, hogy kereskedő és iparos hajlandó a Sfatulhoz csatlakozni. Muth Mihály a napokban elutazik Brassára, hogy az ottani Sfatul-fiókat megszervezze.

A városi jövedelmek gyarapítása. Kolozsvár városi tanácsa bevételeinek mielőbbi gyarapítása céljából napirendre vette egyrészt a régén megújuló új kövezet- és vásárvámtarifát, másrészt az újonnan engedélyezett városi külön adótarifa mielőbbi elkészítését is. Az előkészítő bizottságban a polgármester a Munkaadó Szövetség delegátusait is behívta. A szövetség a vámbizottságnak való részvételre Andrea Pompeit és dr. Gál Zsigmondot, az adóelőkészítő bizottságra pedig dr. Gál Zsigmond és dr. Wertheimer Mór igazgatókat kérte fel. A városi tanács augusztus 7-én tartott ülésén tudvalevőleg magáévá tette a városi villamosművek igazgatóságának 100 százalékos áramelérésre vonatkozó javaslatát s a tanácsi határozatot a prefektushoz. A Munkaadó Szövetség az indokolatlanul magas áramelési határozatot az előírt felebezési időn belül megtámadta, a felebezés elbírálásáig a villamosművek igazgatóságának a felemelt díjakat csak a conto lehet joga beszélni s ezért felhívta tagvállalatait, hogy az áramdíjmelés véglegesítéséig csak jogfentartással fizessék be azokat.

Az erdélyi szeszipar. A pénzügyminiszter megbízásából Duculescu vezérfelügyelő a csatolt területek szesziparáról részletes jelentést dolgozott ki hosszú és beható tanulmányutja alkalmából. Kimutatta, hogy a csatolt területek ipari, mezőgazdasági szeszgyárai, finomítói és szabadraktárai mindössze kétezer vagon szeszt termeltek, leginkább a belföldi fogyasztás céljaira. A romániai szeszexportot egyébként megnehezíti az is, hogy a külföld prohibítvámokkal védekezik a román import ellen. Megállapította a szeszkereskedők fontosságát a termelés együttesége szempontjából. A marhahizláló szeszgyárokra is említi a jelentésben. Ezek az üzemek a magas kiviteli illetékek miatt az utóbbi időkben visszafejlődtek.

Ujabb rendelkezések a maximális cikkekről. A „Monitorul Oficial” augusztus 18-iki számában közli, hogy a tejáruk közül csakis az édes tej maximálható, a túró, sajt és a tejnek egyéb terméke nem esik maximálás alá. Ugyanekkor a számban közli a hivatalos lap a kereskedelmi minisztérium mellett működő uszorabíróbizottság rendelkezését, mely szerint az árdírgítási esetekben három jegyzőkönyvet tartoznak a hatóságok közre kiállítani. Az egyiket a feljelentett kereskedő rendelkezésére kell bocsátani, a másik a feljelentőnél marad, a harmadik pedig a hatóságé. Amennyiben a feljelentett kitagadja a jegyzőkönyvben foglaltak valóságát, az ügyészség vagy bíróság új vizsgálatot rendelhet el. A baromfit nem kell maximálni.

A Szimplon-venet tarifaemelése. A CFR-től szerzett értesülésünk szerint a Szimplon-venet menetdíjait az országban is emelik. Az emelés száz százalékra rug.

A kolozsvári vendéglősök ipartársulatának új vezetősége. Szerdai lapunkban beszámoltunk a kolozsvári vendéglősök ipartársulatának választási akciójáról. A választás után Tuflí Richárd, az újonnan megválasztott elnök kijelentette, hogy nem ad programot, de megígéri, hogy minden tekintetben meg fogja védeni a szakmát. Falk Imre intezett néhány szót az új elnökhöz. Kijelentette, hogy szívesen előlegezik számára a bizalmat, jóllehet nem kolozsvári ember, de a Redutban történt utolsó szereplése biztatás a jövőre nézve. Az ipartársulat egyébként tovább folytatja az uszorabírószervezetek tulkapása és az egységes gazdasági blokk megteremtése érdekében való akcióit. Az ipartársulat ezuttal is felszólítja tagjait, hogy

az új záróra-plakátokat a hivatalos órák alatt az ipartestület irodájában (Iparkamara épülete 87. szám alatt) átvethetők.

Visszleszámítási hitelt kapnak azok a vállalatok is, amelyek nem rendelkeznek működési engedély felett. A működési engedélyek ügyében beavatott helyről szerzett értesülésünk szerint újabb intézkedések történtek. Az engedély elnyerése iránti kérést a speciális gazdasági bizottság csak a részvénytársaságoktól követeli meg. A kormány gazdasági tényezői a működési engedélyre nem fektetnek többé olyan súlyt, mint ezelőtt két-három hónappal. A Banca Nationala kormányzója az UGIR. igazgatósága előtt kijelentette, hogy visszleszámításkor nem utasítja vissza a vállalatok tárcaváltóit, amelyeknek még nincsen működési engedélyük. Az iparpártolási törvény kedvezményeit megadhatják olyan vállalatoknak is, amelyek működési engedélyüket nem csatolják.

A Faegyesület beszűnteti a tűzifaszállítást? Bukarestből írják: A Faegyesület nyolcas bizottsága kedden este értekezletet tartott, amelyen megvitatták a tűzifa-közszállítási ügyét. Az értekezleten jelen volt Pretorjan kereskedelmi vezérfelügyelő is. Megállapították, hogy a CFR. és Bukarest városa késedelmesen eszközli a leszállított tűzifa átvételét. Súlyos természetű sérelmei a fásoknak, hogy hidmérleg hiányában a leszállított tűzifát sok helyütt szemmértékre veszik át és hogy a fizetéseket későn eszközlük. A bizottság úgy határozott, hogy augusztus 27-én, hétfőn délelőtt 10 órakor Nagyváradon összehívja a száztágu központi választmányt és a körzetek titkárait, hogy döntsenek a telettel, vajjon folytatják-e a tűzifaszállítást, vagy pedig beszűntetik. Ugyanez az értekezlet fog határozni a központi ügyvezetői állás betöltéséről, amelyet Jahoda A. Károly szeptember elsején tul semmi körülmények között nem hajlandó vállalni.

Kereskedők tiltakozása. A parlament megnyitása napján a főcsanai kereskedelmi kamara indítványára többszáz tagból álló kereskedőküldöttség fog megjelenni a parlamentben és kérni fogja a kereskedelmet súlyosan sértő kormányintézkedések revízióját. A küldöttségben a kolozsváriak is a Sfatul utján fogják magukat képviseltetni. Az iparkamara kedden délután öt órakor ülést tartott, amelyen hevesen tiltakoztak a kirótt adók nyolc napon belül való megfizetése ellen.

Szervezkedik a Sfatul. A kolozsvári Kereskedők Tanácsa hétfő esti választmányi ülésén Muth Mihály titkár javaslatára elhatározta a Kereskedők Tanácsának a vidéki városokban való intenzívebb megszervezését. Szeptember 2-án Hienz Vilmos, Somogyi Miksa és Romanovici, Nagyváradra utaznak, innen Szilágyosmlyóra, majd Tasnádra, Gyulafehérvárra, Bánffyhungydra, ahol megszervezik a már előkészített Sfatul-fiókat.

* Ráth József bukaresti céghez (Casuta Postala) nagyobb transzport palesztinai és görög eszroigim érkezett, melyeknek árusítását a legolcsóbb napi áron megkezdté.

* Minden jobb könyvkereskedésben megkapja Sas László „Isten lábánál” című szenzációs regényét. Ahol nincsen, ott rendeltesse meg.

* Rabbiner Benjamin Leifer, Sprosse der berühmten צדיקים Rabbi Mafer Przemislauer und Mordchele Nadvornier wohnt Cluj, Bástya-utca Nr. 3.

* Nem szeptember 16-án, hanem szeptember 9-én lesz az Újságirónap. Jegyezze meg jól ezt a napot, mert ezen a vasárnapon a sétatéren minden kolozsvárinak ott kell lennie, aki olvasón és jól akar mulatni.

* Gyomorhurutnál, májbetegségeknél és epeköveknél a Ferenc József keserűviz használata gyakran rendkívül jó szolgálatot tesz. (5)

* Van-e még ember, aki az „Olla” gummit nem ismeri?

* Versenyhírek. Diana sósorsoszez minden vonalon győzött.

SPORT

Nagyváradon lesznek a román válogatott triálmérkőzései. Nagyváradról jelentik: Szeptember másodikán fog Lembergben játszani a román válogatott csapat a lengyelek ellen. A mérkőzés előtt dr. Morár nemzeti kapitány 28-án és 29-én Nagyváradon futó- és triálréninget tart. A csapat, mely 30-án indul Nagyváradról, valószínűleg a következő összetételű lesz: Ritter, Bartha, dr. Hirsch, Fenyvesi (Kinizsi), Pálincás (CAMP), Jakobi, Tänzer, Ströck, Wetzler, Matek, Guga.

Németország bajnokságai. Frankfurtban kerültek vasárnapra eldöntésre a német atlétikai bajnokságok. A fontosabb eredmények: 100 m. Houben 11.1 mp., 200 m. Houben 22.8 mp. 440 m. Renoll 51.6 mp., 800 m. Poltzer 2 p. 01 mp., 1500 m. Poltzer 4 p. 07.9 mp., 5000 m. Bedarff 15 p. 14.2 mp. rekord! 10.000 m. Bedarff 32 p. 49 mp., 110 m. gátfutás Trossbach 57.4 mp., Távolugrás Schumacher 7 m. 07-cm., magasugrás Huhn 174 cm., rudugrás 3.70 m., ugyanezt ugrotta Schumacher és Gaszer. Diszkoszvetés Steinbrenner 41.55 m., gerelyvetés Ladecke 58.93 m., sulydobás Wenninger 14.96 rekord! 4x100 m. staféta Frankfurt 43.1 mp.

A prosnitzi Makkabi győzelme. A prosnitzi Makkabi az elmúlt vasárnap legveszeleesebb ellenelét, a Hanackan Slaviát 4:1 arányban legyőzte.

Az MTK nemzetközi atlétikai versenyén csak Weitheim (Bécs) képviselte a külföldet, aki a 110 m-es gátfutást 15.8 mp. alatt a kitanónen futó Muskát (16 mp.) előtt is megnyerte. A nap szenzációja Kurunczy Lajos (KAOE) 400 méteres új rekordja. Kurunczy 49.7 mp.-cel győzött!

Svájc bajnokságaiban elért eredményeket alábbiakban adjuk: 100 m: Strobi (Luzern) 11.2 mp. 200 m: Strobi (Luzern) 43.3 mp. 400 m: Martin (Lausanne) 51.5 mp. 800 m: Martin 2 p. 1100 m. gátfutás: Moser (Biel) 16 7/10 mp. 4x100 m. staféta: Old Boys (Basel) 44.5 mp. 1500 m: Scherer (Bern) 4 p. 04.5 mp., rekord. 5000 m: Marthe (Lausanne) 16 p. 42.8 mp. Távolugrás: Wenk (Basel) 688 cm., rekord. Magasugrás Moser (Bern) 185 cm., rekord. Rudugrás: Gerspach (Basel) 355 cm., rekord. Hármassugrás: Bucher 13 m. Sulydobás: Vogler (Zürich) 12.30 m. Diszkoszvetés: 1 Bucher (Lausanne) 33.10 m. Gerelyvetés: Blanc (Lausanne) 48 m.

Carr a 100 méteres európai rekorder Olmützenben indult el egy atlétikai versenyen, ahol 10.6 mp. idő alatt győzött Hoboda (Mor. Slavia) ellen, aki a második helyen 11 mp. alatt végzett és ezzel új cseh rekordot állított fel.

A Basel-Zürich városközi mérkőzés Basel 6:4 arányú győzelmével végződött.

Ocassió árak!

Heller, Weisz & Molnár
cégnél Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6. sz.



Schroll siffonok 37 L-től
Mintásbafisztok 45 L-től

ruhavásznak, grenadinok,
epongek előrehaladott
idény miatt mélyen
leszállított ár-
ban!

Csecsemők, kisgyermek- és Höfer-féle gyermek hintőpor

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

Fekete gyémántok. (A Magyar Színház szezonjának első előadása.) A kolozsvári Magyar Színház kedden tartotta első előadását az új szezonban. Jóka „Fekete gyémántok” című regényéből írott szindarabot mutatta be, Hevesi Sándor átdolgozásában. A színpadon a „Fekete gyémántok” érdekes témája nem hat úgy, mint a regényben. Az előadás gondos volt, a főbb szerepekben Baróti Erzsi, Táray Ferenc és Forgács Sándor kitógástalan alakítást nyújtottak. Nagyon jó volt Mihályti László. A közönség inkább Jókaiknak tapsolt, mint a darabnak.

Heti műsor

Csütörtök: A zivány vagy Fenevad. (Ujdonság kilencedszer. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám 8.)

Péntek: A válóperes hölgy. (Ujdonság először. Premierhelyárrakkal. Sorozatszám 4.)

A színházi iroda hírel:

Szenzációs premierje lesz pénteken este a Magyar Színháznak. A Válóperes hölgyet fogják bemutatni gondos előkészületek után. Budapesten száz előadást ért meg ez a fordulatos, ötletes vigjáték. Bécs, Berlin színpadjai is versengenek a darab előadási jogáért. A Válóperes hölgy főszerepeit Poór Lili, Laczkó Aranka, Tarnay Teréz, Lengyel Vilmos, Kemény László (új tag), László Miklós, Mihályti László fogják játszani. A Válóperes hölgy egyelőre három estére: péntek, szombat és hétfőre van kitűzve. — Csütörtökön a legmulatságosabb és legkényesebb témájú bohózatok egyike a Zivány vagy a Fenevad fog kilencedszer színpadra kerülni. — Alighogy híre ment annak, hogy az igazgatóság egy héttel meghosszabbította a jövő évadra szóló bérletkötés határidejét, már az első napon tömegesen jelentkeztek azok, akik a múlt évad végén valamely ok folytán nem biztosították bérlet helyüket. Az igazgatóság újra felhívja a közönség figyelmét arra, hogy a bérletkötés legutolsó határideje augusztus 30-ika, mert szeptemberben 5-én már kezdődnek a bérletes előadások.

A mozgók műsora:

Egyetem-mozgó: Augusztus 23—26-ig Egykott karmai közt.

Uránia-mozgó: Augusztus 23—26-ig A halál zsokéja.

Apolló-mozgó: Augusztus 23-án Baptiste Guarine balladája után A hűség pásztor. Az ókor mitológiájából kölcsönzött igen érdekes tárgy. Augusztus 24—26-ig Maciste utazása.

Concurs Ausschreibung

Bei der jüdischen Cultusgemeinde der Stadt Radautz in der Bukowina (Rumänien) gelangt infolge Berufung ihres Oberrabbiners Herrn dr. Jacob Hoffmann nach Frankfurt a/M die vacant gewordene Oberrabbinerstelle zur Besetzung.

Bewerber, die akademisch graduirt sein müssen, haben ihren Competenzgesuchen nachstehende Belege beizuschliessen, u. zwar:

1.) den Nachweis ihren akademischen Bildung,

2.) den Nachweis der venia docendi תורת הדין von 3 hervorragenden, orthodoxen, in Stellung sich befindenden Rabbinern

3.) den Nachweis der Kenntnis der rumänischen Sprache in Wort und Schrift und

4.) den Nachweis der bisherigen Betätigung. Gehalt laut Übereinkommen.

Die Bewerber wollen ihre Gesuche bis spätestens 1. Desember 1923 bei der jüdischen Cultusgemeinde Radautz einbringen.

6094

Der Vicepräses; Dr. Lang

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon Interurban 2-13 * Sürgöncy: Juvaero, Cluj

Ékszerárugyártás, nagykereskedés

Fogászati arany * Arany, ezüst és
és forrasztó " * platinabeváltás

Kiszállítás és Schwarzwaldi órák képviselője, gyári árakata
Csak viszontelárusítóknak!

הודעה

אתרי אשר הניח לו ד' ועורני בחסדו הדול להסיר כל עקוב ומכשול שעמדו לשמן נגדי ומנעוני מלהקדיש חלק עתותי להנהלת ישיבה ולימוד תורה עם בתורי חמד הגיעה עתה העת לשלם נדרי שנדרתי כאשר זכיתי לעלות על כסא כבוד קדושת אאמיר הגאון האמתי נר ישראל שלישיא להחזיר עמדה לזשנה ולקדש פה ישיבה כדי להרביץ תורה ותעודה ברוח ישראל סבא המסורה לנו ועפי הדרך שמקלו לפני אבותי ורבותי דוקרים.

בימים אלו נועדנו יחד את עם מדינו אנכבדי הקהלה והמכמנו לסייד דרשיבה בתחלת האמן שלאחר חג המוכות הבעל.

אדבת התורה ורוח נדיבה אשר מתלקחת בקרב בעיב דקולתנו היו השיאם לשאת את על השיבה לדאוג בעד כל מחסרי התעורים העניים בעד ארוחות יום ויום, דירה מוכשרת וגם החזקת מלבושים לעת הצורך, באופן שיהי לכם פנוי מדאגות היום אשר עיני יוכלו להקדיש את כל עתותם לתורה ולתעודה.

עפי הסכמת וועד השיבה יתקבלו בחורים רק במספר מוגבל מבני יד שנה ולמעלה אשר כבר רכשו להם בבתי חית מדה נדושה בדיעת התורה ונעשו מוכשרים לקבל מדרה בלימוד ישיבה, ואשר להם רצון כביר ללמוד בהתמדה ולהשיג שלימות בתורה ויראת ד' בחורים שיתקדש ויחאהב על ידם שם שמים.

שיעורי הלימוד יהי: שיעור עין, שיעור פשוט שיע ארה, יויד תנך ומסר, חוץ ממנו ילקדו עוד שני תלמודי חכמים.

כל הבחורים יעמדו תחת השגחה מעולה תמידית של וועד השיבה.

בחורים הרוצים להתקבל, ישלחו קודם ריה הבעל מכתבי תעודות המעידים על שני הידיה, יחסי משפחתם, ועל התנגותם ולימודם עד עתה. אקוה שיעלה בידנו ברצות ד' לנשם שאופותנו לראות בישיבתנו גדלים בנים נטעי נאמנים לד' מצליחים לעלות על כמתי ההשלמה ברוח התורה והיראה להרמת קרן התורה ועם ישראל. כד המדבר לכבוד התורה ולומדי:

קלוש—קליוענבנרג תציז א' לס' כי תציז תרמיג לפיק.

עקיבא גלאונער
אב"ד

Zsák Zsinog Kötél
HAVAS DEZSŐ
TIMISOARA

Megnyilt  Megnyilt

Izrael József & Co.
szőrmenagyáruháza Cluj, C. Victoriei (Kossuth L.-u.) 2.

Nagy választék bundákban, sportkabátokban és boákban. Szolid kiszolgálás

Concursos

Bei der jüdischen Cultusgemeinde der Stadt Radautz in der Bukowina (Rumänien) gelangt die Stelle eines Oberkantors zur sofortigen (wenn möglich noch vor den Hohen Feiertagen) Besetzung.

Verheiratete Bewerber haben ihren Competenzgesuchen nachstehende Belege beizuschliessen u. z.:

1. den Nachweis musikalischer Bildung und der Befähigung einen Chor zu dirigieren;

2. den Nachweis einer religiösen Aufführung;

3. den Nachweis eines Alters von nicht über 40 Jahren;

4. den Nachweis ihres bisherigen Wirkungskreisens. Gehalt laut Übereinkommen.

Gesuche sind zu richten an die jüd. Kultusgemeinde in Rádáuți.

Der Vicepräses: Dr. Lang

Engros

Karibadi porcellán edények, tábla-üveg.



Endetall

Mindenféle poharak, demyonok, palackok,

lámpaárak bármily mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

CLUJ, Piața M. Viteazul (Széchenyi-tér) 89, Telefon 954.

Villamostelepek

építést garancia mellett vállalja:

Zsigmond János

elektrotechnikai vállalkozó és mérnöki irodája

Cluj-Kolozsvár, Str. Vlahuța (volt Bályai-u.)

Ujonnal berendezett modern nagy gépjavító-és tekereselőműhely. Szakszerű javítások és áttekeresések. Gyenge áramú és magas feszültségű berendezések. — Hálózatok tervezése és építése

"TACÁMUL"

EZÜSTARUGYAR
CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Avram Iancu
volt Petőfi-utca 3

Ezüstöt

a legmagasabb áron veszi!

Gyárt evőeszközöket, dísz tárgyakat csak viszonteladóknak

Telefon 4-82. Sürgöncim: Tacámul Cluj

Perzsasz

Citr

verdelli, egészséges.

Léb Fivér

Telefon

Aggyag és Vegyi

Gyárt: börelyvet, mütrágyát, szappan, zsirt, téglát stb. V és vizes hualást.

Telefon 81. Lád

Mindennemű ládakat és készített részeket készít és szállít a legolcsaj Sajovics és L Cluj, Strada Cernauți



KERE SE KERE

aki a festékszaki Ajánlatot „I-a szak

Sza

és mindennemű napi árban állan

Lebovies

Cluj, Str. G. B. Árjegyzék és 7

Perzsaszőnyegekben a legnagyobb választék. Alkalmi vételek Sternbergnél Oradea-Mare (kishídő)

Citrom

verdeli, egészséges, tartós áru, kapható
Léb Fivőreknél Cluj
Telefonszám 471

Agyag és Vegyipar Rt. Szatmár

Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet, csontzsirt, mütrágyát, szappant, kocsikenőcsöt, gépszirt, téglát stb. Vesz: csontot, száraz és vizes húsleves, nyers és olvasztott faggyút

Telefon 81. **Ládagyár** Fióküzlet: Egeres
Mindennemű ládákat és fadóbozokat összeeszegezett és szétcsomagolt részeken megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1331
Sajovics és Lebovits fatereskedés és ládagyar (Cluj), Strada Cernauti (volt Kajántól-ut) 1 szám



Épületüvegezés, képeretezés,

kávéházi, vendéglői, háztartási cikkek, demionok, táblatüveg, lámpaárak és porcellánedényekből legolcsóbb beszerzési torrás

Ausländer Rudolfnál

Cluj-Kolozsvár, Cal. R. Ferdinand (v. Ferenc J.-ut) 37. sz. alatt, az Uránia palota mellett.
Engros! Endetail!

KERESKEDŐ-SEGÉD KERESTETIK

aki a festékszakmában teljesen képzett. Ajánlatot „I-a szakember” jellegre a kiadóba

ארטה כשר ארטה כשר Szalámi

és mindennemű felvágottak a legolcsóbb napi árban állandóan frissen kaphatók:

Lebovics szalámigyár

Cluj, Str. G. Baritiu (Malom-u.) 8. sz. Árjegyzék és **ארטה כשר** kívánatra ingyen

HIRDETÉS ÁRJEGYZÉK
NYOMTATVÁNYNAI FONTOS
KÉLISE
MŰVÉSZI KIVITELBEN KÉSZÍTI:
KÖNIG & BAYER
ORADEA-MARE - Str. Printul Carol 6
Cluj-i képviselet:
„Reclama” Str. Avram Iancu 3.

Lusztig és Nussbacher
cukorkakülönlegességek állandó raktára
Cluj, C. Reg. Ferdinand 31

Kötött, szövött és norinbergi áruk nagy-kereskedése Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér 1352
Schönberger, Spitz & Co.

KEPES ELEK orvosi kötszerész Oradea-Mare

Női és férfi övszerek nagy raktára
SAS-PASSAGE — SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK, MŰLÁBA

A kolozsvári CZELL-Sörgyár gyártmányai:

~ Hercules ~

duplamalátá tápsör különlegesség és a világos

~ Monostor sör ~

utolérhetetlen minőségük miatt vezető márkának bizonyultak

Mindenütt kaphatók!

Mindenütt kaphatók!

Modern üvegesiszolda és tükönárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA
ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD), STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tüköröket és bator-üvegeket minden méretben és mennyiségben! Kérjen árajánlatot

Weisz Siegfried

kalap és uridivat áruházába Cluj, Cal. R. Ferdinand 6

megérkeztek a legújabb őszi kalapujdonságok!!

Férfi „Gyukits” keménykalap míg a készlet tart Lei 550.—
I-a nyulszőr keménykalap Lei 360.—
I-a gyapju keménykalap Lei 235.—

Nagy választék férfi fehéreneműben!

Irodaberendezések

Kopenetz gépzemű asztalosműhelyben olcsón szereshetők be

Cluj, Honvéd-utca 92

AUTOMOBILOK!!

Benzint és gumit **sporolhatnak megkímélve egyuttal a gépet is!**
Bővebbet **EMIL BLAGA** Cluj

Tanulók felvétetnek!!

Segesváry, Deák Ferenc-utca 25. sz. alatt

